

A GENERATÍV MESTERSÉGES INTELLIGENCIA, MINT A SZÖVEGÉRTÉS FEJLESZTÉSÉT TÁMOGATÓ TANULÓTÁRS

Bognár Amália

Pannon Egyetem

Humántudományi Kar

Neveléstudományi Intézet

A generatív mesterséges intelligencia működése

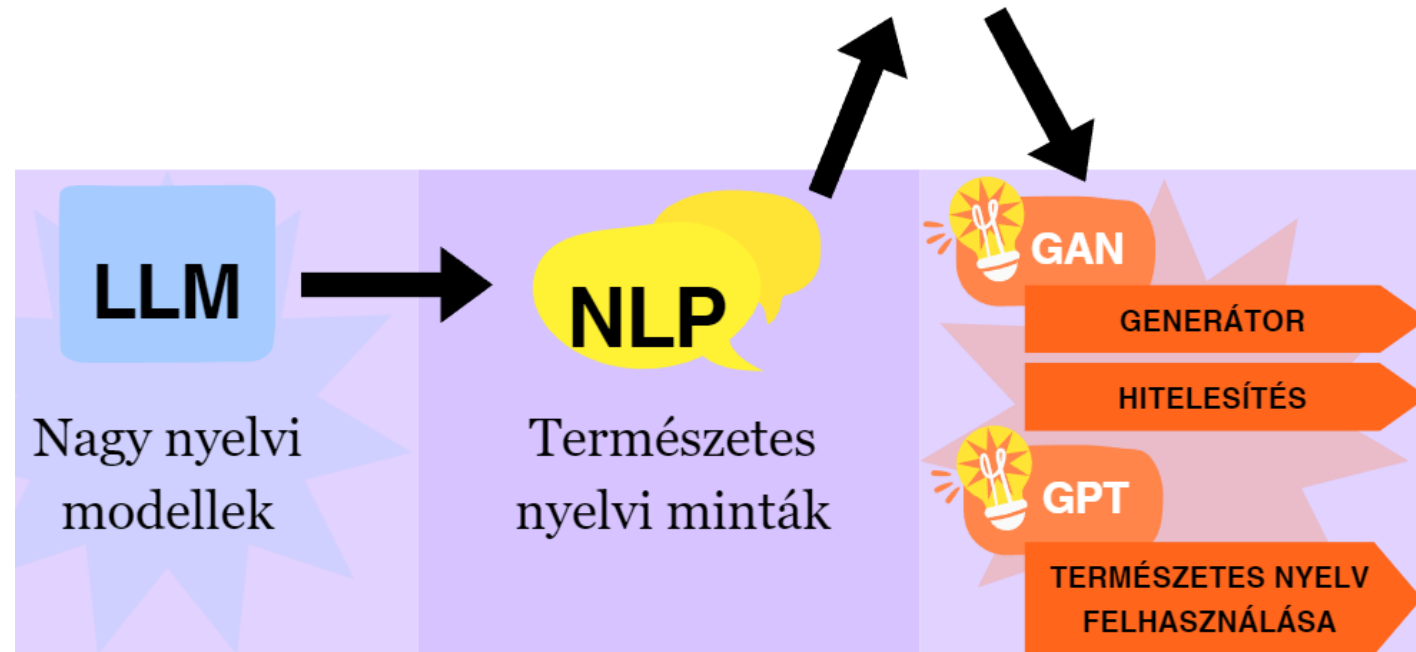
MI a GMI?

MIT? HOGYAN?

A természetes nyelv segítségével

- megérteni az utasításokat
- kifejezni magát
- emlékezni
- érvelni
- tanulni
- hangi/képi/szöveges anyagokat feldolgozni

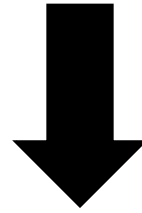
GENERATÍV MESTERSÉGES INTELLIGENCIA (GMI)

Modern olvasó és MI

NLP = emberi nyelv megértése, értelmezése, és generálása
NLP – eszközök – a szavaktól a szöveg egészéig vizsgálják a kapott promptokat - különböző aspektusokból

A GMI valós időben igazodik a tanuló (fejlődő) tanulási állapotához, ezzel biztosítja, hogy a tartalom szinkronban maradjon a tanuló aktuális képességeivel.

PROMPTOLÁSI KÉPESSÉG

NYELVI VONATKOZÁSOK

SZÓKINCS

FELADATÉRTÉS

NYELVHELYESSÉG

INFORMÁCIÓSZŰRÉS

HELYESÍRÁS

SZÖVEGKOHÉZIÓ ELEMEL

MEGLÉVŐ ISMERETEK

PROMPT ELEMEL

ADOTT TÁRGYTERÜLET
ELŐZETES ISMERETE

TANULÁSMÓDSZERTAN

A promptolás folyamata

SPARKLE – MÓDSZER

- S – Specific (specifikus):* Eléggé célirányos-e a kérésem?
- P – Persona (karakter):* Kapott-e szerepet a GMI?
- A – Additions (kiegészítések):* Mi az, ami még fontos lehet?
- R – Result (kimenet típusa):* Milyen stílusban készüljön el a kimenet?
- K – Kind (kedves):* Udvarias voltam? Van-e elfogultság az utasításban?
- L – Limit:* Megszabtam-e a kereteket?
- E – Examples (példák):* Adtam-e példát?

NYELVI VONATKOZÁSOK

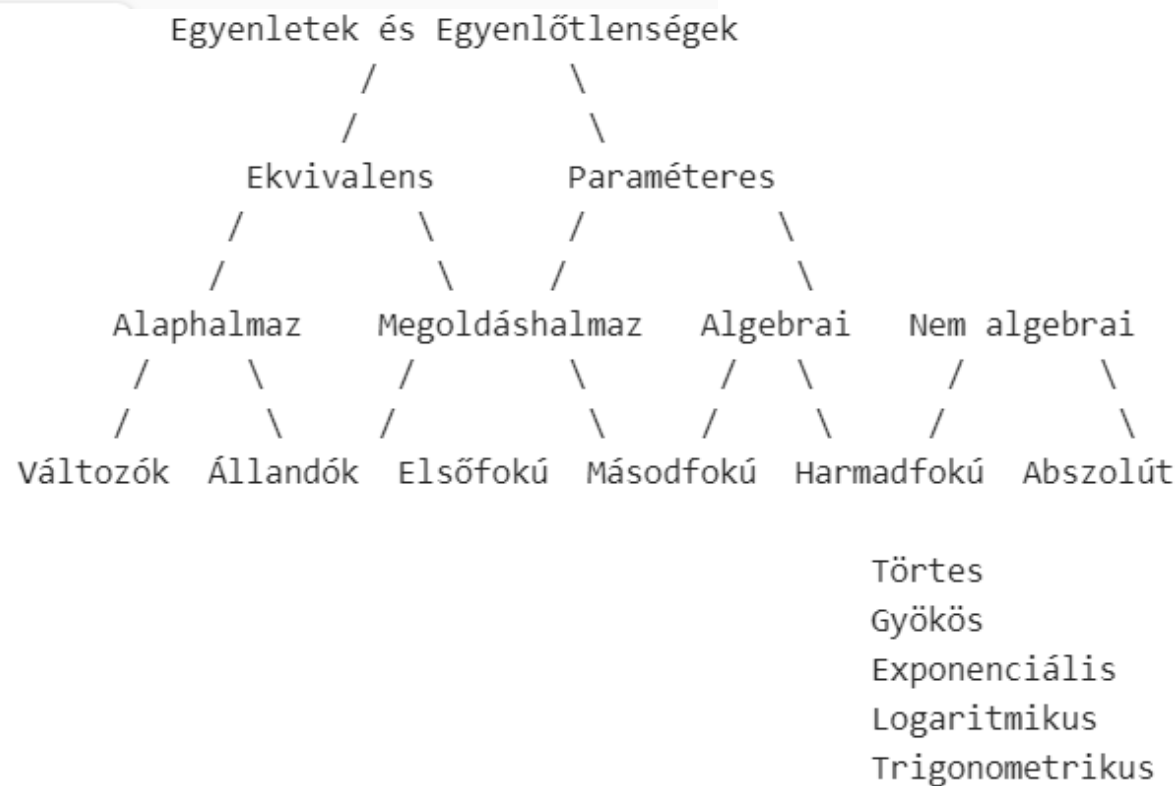
- szórend
- szöveg hosszúsága
- szavak többértelműsége
- jó prompt igével kezdődik
- felszólítás vagy kérdés, vagy ezek keveréke
- szövegstílusok

Középiskolai tanuló vagy, és matematika tantárgyból értelmezned kell az egyenlet fogalmát. Készíts egy fűrtábrát az alábbi fogalomból: Két egyenletet illetve egyenlőtlenséget ekvivalensnek (egyenértékűnek) mondunk, ha azonos az alaphalmazuk és a megoldáshalmazuk, azaz igazsághalmazuk is. Az egyenletekben, egyenlőtlenségekben a változók (ismeretlenek), és az állandók (számok) mellett előfordulhatnak még olyan betűk is, amelyek az egyenlet, egyenlőtlenség paraméterei. Ilyenkor paraméteres egyenletről illetve egyenlőtlenségről beszélünk. Amennyiben az egyenlőség illetve egyenlőtlenség jel két oldalán a változóknak csak algebrai egész kifejezéseik vannak, akkor ezeket algebrai egyenleteknek nevezzük. Ezek fokszáma a benne szereplő legmagasabb fokszámú tag fokszámával egyenlő. Így beszélhetünk első, másod, harmad,... és n-ed fokú egyenletről, egyenlőtlenségről. Nem algebrai egyenletek például az abszolút értékű, a törtes, a gyökös, az exponenciális, a logaritmikus, a trigonometrikus egyenletek és egyenlőtlenségek.

Vizualitásra
épülő gyakorlat –

**Ismeretek
értelmezése:
pl. fogalom
magyarázata**

Milyen tippet adj neki ahhoz, hogy tudatosabb legyen ebben a témában? Ne hasonlítsa össze külsejét ismert emberek, influencerek, vagy hírességek online megjelenő felvételeivel. Tudatosítsd benne, hogy a celebeknek egy csapat stylist, sminkes és profi fotós állítja össze a megjelenését. Olyan embereket kövessen Instán vagy TikTokon, és olyan barátokkal töltsön több időt, akiknek a társaságában magabiztosnak érezheti magát. Bátorítsd arra, hogy ha valaki csak szorongást okoz benne, azzal ne töltsön időt. Törekedjen a rendszeres testmozgásra, de a mozgás célja ne az általa tökéletesnek vélt test elérése legyen, hanem az egészségesebb, stresszmentesebb, és ezáltal boldogabb hétköznapi életmód. Igyekezzen kiegyensúlyozott étrendet folytatni, hogy egészséges maradjon. A túlzott diétázás ugyanolyan káros lehet, mint ha nem figyel az étkezésére. Tudatosan figyeljen rá, hogy miket néz, olvas, kiket követ a közösségi oldalakon, vagy milyen termékeket vásárol, és azok milyen hatással vannak rá. Figyelje meg, hogy milyen érzéseket vált ki belőle egy-egy poszt vagy hírportál. Az olyan online profilokat, termékeket amik miatt szorongás tölti el, kerülje. Ezekről érdemes együtt is beszélgetni. Írjon le 3 olyan tulajdonságot, amit szeret saját magán, és olvassa el ezt a listát minden reggel. Emlékeztess: úgy különleges és egyedi, ahogy van. Fontos hogy mi van vele akkor is, ha épp nem látja magát tökéletesnek. **17 éves diáklány vagy, mi a véleményed erről a szövegről? Érvvel támaszd alá állításaidat!**

1. Összehasonlítás a hírességekkel:

- **Érv:** A hírességek megjelenése gyakran mesterségesen van kialakítva, és nem tükrözi a valóságot. Egy csapat stylist, sminkes és profi fotós dolgozik azon, hogy tökéletesnek tűnjenek. Ezért fontos, hogy a fiatalok ne hasonlítsák magukat ezekhez az irreális képekhez, mert ez szorongást és önértékelési problémákat okozhat.

2. Pozitív közösségi média és baráti kör:

- **Érv:** Az, hogy olyan embereket kövessenek a közösségi médiában, akik pozitív hatással vannak rájuk, és olyan barátokkal töltsenek időt, akik támogatják őket, segít abban, hogy magabiztosabbak legyenek. A negatív hatások elkerülése csökkenti a szorongást és növeli az önbizalmat.

3. Rendszeres testmozgás:

- **Érv:** A testmozgás nemcsak a fizikai egészségre van jó hatással, hanem a mentális egészségre is. Ha a cél az egészségesebb és stresszmentesebb életmód, akkor a testmozgás segíthet a boldogság és a jólét növelésében, anélkül, hogy a tökéletes test elérésére összpontosítanak.

Érvelés gyakorlása

Szöveg: Hogyan beszéljess kamaszokkal a pozitív testkép és a közösségi média kapcsolatáról?

<https://kek-vonal.hu/tudastar/hogyan-beszeljess-kamaszokkal-a-pozitiv-testkep-es-a-kozossegi-media-kapcsolatarol>

Szerintem a közösségi médiában nincsen pozitív légkör. Az emberek ott általában bántják egymást. Érvelj ennek ellenkezőjéről! Állításodat 2 érvel támaszd alá!

Értem az aggodalmadat, és valóban, a közösségi médiában előfordulhatnak negatív élmények. Azonban vannak pozitív aspektusai is, amelyek segíthetnek egy jobb légkör kialakításában. Íme két érv ennek alátámasztására:

1. Támogató közösségek és csoportok:

- **Érv:** A közösségi médiában számos támogató közösség és csoport létezik, ahol az emberek megoszthatják tapasztalataikat, tanácsokat adhatnak és érzelmi támogatást nyújthatnak egymásnak. Például, vannak olyan csoportok, amelyek mentális egészséggel, önfélesztéssel vagy különböző hobbikkal foglalkoznak. Ezek a közösségek pozitív légkört teremtenek, ahol az emberek bátorítást és segítséget kaphatnak.

2. Pozitív tartalmak és inspiráció:

- **Érv:** Sok felhasználó és influencer oszt meg inspiráló és pozitív tartalmakat, amelyek motiválhatják és jókedvre deríthetik a követőiket. Például, vannak olyan oldalak, amelyek napi idézeteket, sikertörténeteket vagy jótékonyági eseményeket osztanak meg. Ezek a tartalmak hozzájárulhatnak egy pozitívabb közösségi média élményhez, és segíthetnek abban, hogy az emberek jobban érezzék magukat.

Bár a közösségi médiában valóban előfordulhatnak negatív élmények, fontos tudatosan keresni és követni azokat a tartalmakat és közösségeket, amelyek pozitív hatással vannak ránk. Ha további kérdéseid vannak, vagy szeretnél valamit részletesebben megérteni, nyugodtan kérdezz!

Középiskolai tanuló vagy és fizikaórán párban dolgozol fel velem egy szöveget. A feladatunk az, hogy egyszer te, másszor én tegyék fel kérdéseket a szöveggel kapcsolatban. A feltett kérdésekre válaszolni is kell, és a kérdezőnek meg kell mondania, hogy a válasz helye volt- vagy sem! A szöveg a következő: A fizika nevét a görög phüszisz („természet”) szóból kapta, és sokáig a természetre vonatkozó ismeretek összességét magában foglalta. Erre utal magyar neve, a természettan is. Az ismeretek gyarapodásával a fizika tárgykörébe sorolták az élettelen világnak azokat a jelenségeit, amelyek lefolyása közben a vizsgálttestek anyagi(vegyi) összetétele nem változik meg, a vegyi átalakulással járó jelenségeket pedig a kémia tárgykörébe utalták. Eszerint például egy vasrúdnak mágnesezése vagy melegítéskor való kitégülés a fizika, „rozsdásodása” viszont a kémia körébe tartozik.

Rendben, kezdjük el a kérdések feltevését és megválaszolását a szöveg alapján! Kezdem én:

Kérdés: Milyen szóból származik a fizika neve, és mit jelent ez a szó?

[Your turn to answer!]

Másolás

12/30 válasz Az AI által létrehozott tartalmak helytelenek lehetnek.

2024. november 17. 14:46

A görög phüszisz szóból ered. Jelentése: természet. Mi tartozik a fizika tárgykörébe?

A fizika tárgykörébe az élettelen világnak azokat a jelenségei tartoznak, amelyek lefolyása közben a vizsgálttestek anyagi (vegyi) összetétele nem változik meg. Például egy vasrúd mágnesezése vagy melegítéskor való kitégülése a fizika körébe tartozik.

Kérdés: Mi tartozik a kémia tárgykörébe a szöveg szerint?

[Your turn to answer!]

Másolás

13/30 válasz Az AI által létrehozott tartalmak helytelenek lehetnek.

2024. november 17. 14:47

A válaszod helyes. Válaszom a kérdésedre: a vegyi átalakulással járó jelenségek. Helyesek voltak az eddigi válaszaid?

Igen, helyesek voltak az eddigi válaszaid! Most én következem a kérdéssel:

Kérdés: Miért utal a fizika magyar neve, a természettan, a természetre vonatkozó ismeretek összességére?

[Your turn to answer!]

Másolás

14/30 válasz Az AI által létrehozott tartalmak helytelenek lehetnek.

Páros interjú

Cél: A feladat alkalmas a szöveg témájával kapcsolatos előzetes ismeretek feltárására vagy a kritikai olvasás fejlesztésére, ha a szöveg tartalmával, világával kapcsolatos véleményekről is beszélgetnek.

Akadálymentesítés + tanulási folyamat támogatása

Diszlexiás középiskolai tanuló vagyok, hogyan tudod segíteni a szövegértésemet?

Nagyon örülök, hogy megosztottad ezt velem! Számos módon tudok segíteni a szövegértésed fejlesztésében:

1. **Egyszerűsített szövegek:** Kérhetsz tőlem egyszerűbb nyelvezetű magyarázatokat vagy összefoglalókat bonyolultabb szövegekről.
2. **Olvasási stratégiák:** Segíthetek különböző olvasási stratégiák elsajátításában, mint például a kulcsszavak kiemelése, a szöveg tagolása, vagy a fontos információk aláhúzása.
3. **Gyakorló feladatok:** Készíthetek neked gyakorló feladatokat, kérdéseket a szövegekhez, hogy jobban megértsd az olvasottakat.
4. **Hangos olvasás:** Ha szeretnéd, felolvashatok neked szövegeket, hogy hallás után is gyakorolhasd a szövegértést.
5. **Szókincs fejlesztése:** Segíthetek új szavak tanulásában és azok használatában példamondatokkal, hogy bővítsd a szókincsedet.
6. **Interaktív beszélgetések:** Beszélgethetünk különböző témákról, hogy gyakorold a szövegértést és a kommunikációt.
7. **Digitális eszközök:** Ajánlhatok olyan alkalmazásokat és weboldalakat, amelyek kifejezetten diszlexiás diákoknak készültek, és segítenek a szövegértés fejlesztésében.
8. **Vizualizáció:** Használhatunk képeket, diagramokat és egyéb vizuális segédeszközöket, hogy könnyebben megértsd a szövegeket.